

„Soča“

Izhaja vsak petek o poldne in velja s prilogo „Gospodarski List“ vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana: vse leto 4-40, pol leta 2-20, četrt leta 1-10.

S O Č A

(Izdaja za Gorico)

Oznanila

in „PUBLIKACIJE“ prečujejo se za poltopno petil-vrsto: 8 kr., če se tiskajo 1 krat, 7 2 6 3

Izdajatelj in odgovorni urednik Andrej Gabršček.

„Bog in narod!“

Tiska „Goriška Tiskarna A. Gabršček“ (odgovoren Josip Krmpotič).

Zveza kranjskih posojilnic.

Iz Ljubljane (Izv. dop.) Naša konservativna stranka smuje poslednji čas po Kranjskem posojilnici, ki niso v zvezi z „Zvezo slovenskih posojilnic“ v Celju.

Seveda, posojilnice, ki se ustanovljajo z nemškimi pomočjo, niso mogle vstopiti v „Zvezo slov. posojilnic“, kateri je namen, naš narod emancipovati tujega kapitala, te posojilnice pa imajo namen, le podjarmiti ga nemškemu kapitalu.

„Domovina“, glasilo celjskih Slovencev, obsoja to „nepotrebnost“ razcepjenosti, kajti v Celju menda ne poznajo namerov načela konservativcev; ko bi jih poznali, bi pač ne govorili le o „nepotrebnosti“ razcepjenosti, temveč bi stvar že bolje označili.

„Nepotrebnost“ razcepjenosti, temveč bi stvar že bolje označili. Sploh imajo na Štajerskem vse predobro pojme o naši konservativni stranki, pač edino, ker na Dunaju nekateri kranjski konservativci postopajo slično s štajerskimi Slovenci.

To je le začetek velicega boja. Vse to šnovanje denarnih zavodov ima jedino političen namen. Izkoristiti se bodo pri vsacih volitvah, delalo se bo proti vsem narodnim denarnim zavodom, ki niso v rokavi naših patentovanih katoličanov.

Večni žid v Zagrebu ali Tri dni tuje in nevolje. Spisal Šenoa, prevedel J. P. Lice mu je bilo slično geometrični podobi, po imenu paralelepipedu; brada mu je bila čisto obrta; a lasje, od vrata čez glavo do čela razdeljeni z geometrično črto in pomazani z balzamično pomado, so se zavijali na senci v dva polja; oči na pol stisnjene, da se ne vidi njihov ribji zar, bile so nanesene kralj podolgastrga cvetnega nosa; pod nosom igral je neprenehoma oni aristokratsko-genijski smeh, za katerim se večinoma skriva skrajna dobrotnost; toza mu je bila gladka, kakor pola čistega ministerjalnega papirja; med okornimi „otročajicami“ — da smo puristi — suče so kakor pribit vrat in glava, in človek bi mislil, da vidi pred seboj egiptovski stinks pod francoskim cilindrom iz Zagreba. Ali ne, ni bil stinks; na tem licu ni bilo težko zadeti

Posledica politike naše katoliške stranke.

Iz Ljubljane, 4. aprila (Izv. dop.) Vasi čitatelji se golevo, se spominjajo, kako so se potili naši konservativci, ali naša katoliška stranka, po gorejskih strnih kotih, da so zlobnili za Hohenwarta zaupnico.

Grof Hohenwart od tistega časa hodi vstrajno in dosledno po svoji poti in ima popolnoma prav. Če za pajdašenje z nemškimi liberalci gorejski volilci dajejo zaupnice, potem nima najmanjšega povišja, da bi ustopil kako drugačno pol.

Mej konservativci in liberalci se je od tedaj razvil že debelo prijateljstvo, vsaj mej nekaterimi. Posebno grof Hohenwart in pa češki plemenitost so že skoro popolnoma v nemškem laboru. Posledno v jednom upravljanju so se pobratili, v boju zoper krščansko socialiste. „Vaterland“ in „Neue freie Presse“ pišeta popolnoma v enakem duhu. Ne vemo, bi se li bolj čudili pobožnosti židovske vladne ali pa liberalnosti katoliškega nedolžnega „Vaterlanda“. Češki veleposelniki so spravili na ljubo liberalcem celo nekoga avstrijskega kardinala v Rim, da je šel posredovati na škodo dunajskih socialistov. Kaj je opravil, ne vemo, a kaže, da ne mnogo. Dunajski volilci se vsaj niso brigali za vse katoliške in židovske liste in volili so krščanske socialiste v mestni zbor, da je bilo veselje.

K boju proti krščanskim socialistom spada tudi nemško teženje, da bi irinili iz mestne volilne skupine sedanje petakarje. Marsikaj mandat bi se liberalcem potem že zagotovil, ki bode sicer zanje kmalu izgubljen. Nekateri konservativci, kateri se niso izgubili vse sramote, skušajo ohraniti petakarjem volilno pravico vzlic ponižanju davkov po davčni reformi. Baron Dipauli je že staval dotični predlog, a kakor se je poročalo „Slovenskemu Narodu“ z Dunaju in kakor piše „Neue freie Presse“, ki je običajno jako dobro poučena o vseh stvareh, ki se vrše v koalicijskih krogih, branil se je dotični predlog podpirati grof Hohenwart in več družah konservativnih veleposelnikov. Verjetna je pa stvar sama na sebi, kajli grof Hohenwart je tukaj postopal popolnoma v sistem zmisla, kakor tedaj, ko je potem dobil od gorejskih volilcev, ali bolje od naše katoliške stranke, zaupnico na Gorejskem. Če bodo torej pe-

uganjke; Francozi bi ga označili z besedama: „stupiditè transparente“, Hrvat bi rekel: „pobeljeni bedak“. Ta čudna sfinks je bil Edvard I., oblečen v črn frak, bel telovnik, črne hlače, svitle čizme, katere so morale po njegovem nalogu vedno skripati, in giaso-rokavice, katere so bile vsled nemarnosti g. Edvarda popokale; na levi roki je nosil jesensko suknjo, a v desnici je držal palečo, na kateri je bila opična glava iz bele kosti. Ko se je smejal ali nekako igral, je primaknil opično glavo k svojim ustnam, kakor da bi hotel ljubiti se z opico. Navdušen samozavesli visje „Diätenklasse“, kakor novim dokazom svojega velenna, pokloni se društvu aristokratski: „Dober večer, gospoda, dober večer! Drago mi je, da sem vas še dobil tukaj“, in dvigne ponosno svojo glavo. „A! g. I. čestitam!“, zakriče vse društvo nakrat, in v vsakogar očesu je bilo pol radosti pol zavisti; suhec začne objemati in ljubiti g. I.-a, prosče ga oprosenja, ako, meč vsled iskrene prijateljske ljubezni — nima obzire, katere nalaga spoštovanje do

takarji zgnubili volilno pravico v sedanjih skupinah, bodo zato popolnoma odgovorni naši konservativci, kajti tako politiko omogočili so le s svojo zaupnico.

Grof Hohenwart bi tedaj, ko bi bil dobil nezaupnico, ne bil mogel dalje tirati take politike, da mu tega niso omogočili naši „Slovenčevci“.

Hohenwartov korak, ko se je postavil proti volilni pravici petakarjev, je tudi mnogo škodoval v narodnem oziru, kajti marsikje v mestih pridemo Slovenci v mnogo neugodnejši položaj, ker je naš nižje prebivalstvo slovensko. Na južnem Štajerskem nimajo nobenega upanja, da bi predrli kedaj s svojim kandidatom.

„Slovenec“ ljubljanski pravi, da obsoja Hohenwartovo postopanje. Pomislil pa ni, da je s tem obsodil le politiko svoje lastne stranke, kajti grof Hohenwart popolnoma dosledno postopa po poti, katero je še nedavno odobraval skoro vsa „Slovenčeva“ stranka. Sicer bi pa z veseljem zabeležili, ko bi „Slovenčeva“ stranka zares obsojevala politiko grofa Hohenwarta, a to mora pokazati z dejanji, kajti „s par vesticami“ v „Slovenec“ ni nič opravljeno. Kakor je poprej naša katoliška stranka romala po strnih gorejskih potih, da je pokazala grofu Hohenwarta za zaupnico, da odobrava njegovo politiko, ravno tako se mora podati sedaj, da dobi Hohenwart nezaupnico. Jedino s tem bi nekoliko popravila svojo napako. Ako pa tega ne stori, je vse nje obsojanje humberg, in lahko konstatujemo, da tira nemškutarsko in krščanskim socialistom nasprotno politiko.

DOPISI.

Od nekod. (Nove orglje. — Mojstri-skaze). — Častili oo. kapucinci so dobili za velikonočne praznike nove orglje. Minolo soboto sem si ogledal te orglje le površno, in lahko rečem, da so med sedanjimi (seveda laškimi) orgljami v Gorici razmerno najboljše. Orglje niso velike — imajo le 7 izpremenov — a polnodoneče so in krepke, da popolnoma zadoščajo za te cerkev. Med posamnimi izpremeni se odklikuje krepki, okroglo-glasni in pevni principal, rezkejša, pa godala vrlo dobro posnemajoča gamba in voix céleste. Orgljavec more tudi z maloštevilnimi izpremeni, primerno jih zlučuje, doseči razne lepe efekte. Toliko v občeh. Natančneje bode pisal o teh orgljah gospod iz Ljubljane, ki je naprošen, da jih pride oceniti. Jaz pa priporočam našim slov. občanam v bližnji in daljni okolici goriški, ki si mislijo nabaviti novo orglje, naj si gredo ogledat orglje v kapucinsko cerkev.

Te orglje je izdelal dobro znani ljubljanski mojster g. Fr. Gorsič. To je že njegovo 61. delo. Dela mu jednako čast v majhnem, kakor njega — nam najbližje — vrasne orglje v Vipavi v velikem. Z mirno vestjo ga smem torej najtopleje priporočati našim cerkvenim predstojništvom.

visjega. No I. se hladno otrese sulca, pristopi k debeljaku ter mu ponudi kakor svojemu sovrstniku roko, in oni jo prime, veleč: „Čestitam, gospod koiega, od kje tako pozno?“

„Od g. svetnika Z.“ Društvo suhecev začne drezati se mej seboj, a debeljak namigne drugemu suhecu, kateri se je že pripravljat domov.

„Od g. svetnika Z. ? Ha, ha! Imj je tedaj bilo lepo društvo“ nasmeje se drugi suhec.

„Izvrstno društvo!“, odgovori važno I.; „gotovo sami svetniki in tajniki, od nižjih razredov ni bilo danes nobenega uradnika. Gospodična Amalija — tu se družba zopet dregne — je igrala glasovir, in jaz — občeno kasljanje — jaz sem pel pesem. Po tej mali improvizaciji smo sedli k „souper-u“ — in jaz na kraj — Amalije!“ Tu se obrne I., kakor da se je nečesa spomnil, ter reče: „Malčička, prinesite velik obrok telečje pečenke s krompirjem!“

Se je li spomnil svoje Amalije? Ne. Česa tedaj? „Souper-a“ pri gospodu Z., pa zatò bo sedaj večerjal. Ne mislite, da je

Pri tej priliki moram zopet naglašati, da je treba mojstre — kakor je g. Gorsič — bodisi obrtniške ali umetniške ne domu poskati.

Pri nas na Goriskem se je uprav na to stran udomachila nevarna razvada. Pravi mojstri ne najdejo pri nas dela, ker hočejo biti za posteno delo plačani in se ne hodijo usiljeval po lišah. Tem lepše dneve uživajo pa poljuoči „mojstri“, ali recimo jim naravnost nekoliko po italijansko: sarlatani; kajti „obrtiška“ Italija je, od katere smo sprejeli to razvado. Ti sarlatani poljujejo po naši deželi od vasi do vasi, od sela do sela, in ako ne znajo sami našega jezika, pošiljajo na lov svoje slovenski govoreče agente (negotove eksistence), ki iščejo okoli dela kol volkovi zašlih ovac. S sladkimi besedami, s prilizovanim pomnjanjem pravih metetrov, z gorostasnimi lažmi, z neverjetnimi odjubenji, z zvitiimi, slepivno-prikupljivimi pogoji in plačevanju „na obroke“ namijo naše lainko-verno ljudstvo, da jim izroča delo. In ko je delo izvršeno, izvršeno vso drugače nego obljubljeno, izvršeno na občeno nezadovoljnost, no, takrat neha prijaznost teh polovalnih „mojstrov“, ni jih več blizu ne poleg; le težko pričakujejo prvega obroka za plačilo. Takrat pa gorje ti, naše ljudstvo, ako se skušaš obotlavljati s plačilom, trče, da ne odgovarja delo obljubam. Svojemu židovskemu odvčelniku te izroči nekaj tako sladki sarlatan. —

To so žalostni odnosi v našem socialnem življenju; žalostni tembolj, ker zabredajo naše občine v troške za delo, katero ni bilo morda niti potrebno; katere potrebe ni nikdo v občini niti čutil, ampak jo je vzbudil le poljuoči „mojster“ s priliznim usiljevanjem. — Ali bode kdaj bolje? Ne še, dokler imamo slepih narodnjakov, ki take mojstre-skaze celo podpirajo; dokler imajo naše slov. občine tako krive nazore o narodni vzajemnosti, da jedna občina, ki je padla v mrežo takemu „mojstru“, ne le ne posvari druge občine pred jednako nesrečo, ampak gre celo onemu mojstru-skazi na roko, vročivši mu pohvalno spricevalo, kakor bi hotela reči: Ker sem se jaz opekla, pa daj se še ti! — Žalostno, a resnično! —

Zatorej, slov. občine, bodite se potjuočih „mojstrov“, zapirajte jim durj, izročajte dela le praviim mojstrom, ki vam ne nastavljajo mrež, domičim mojstrom, težite na Kranjsko, kjer imamo n. pr. za orglje dva izvrstna mojstra, gg. Gorsiča in Zupana.

Iz Šempasa, 9. aprila. Volitev županstva se je izvršila danes z vslikom. Proti drugi izvolitvi starasinstva se je sicer podal tudi priziv, a bil je odbit. Med tem se je nasprotstvo večinoma poleglo; no! danes je bila volitev županstva popolnoma mirna.

Županoval bo zopet g. Josip Faganelj. Na stol župana je bil poklican z vslikom m. Večina podžupanov je bila izvoljena tudi enoglasno, a tudi drugi z veliko večino.

bil Edvard I. gladuh, ne! No mej veliko porejto telečje pečenke s krompirjem in souper-om svetniškim je velik razloček. „Souper“ svetniški stori, da se človek zakoti, a telečja pečenka, da se naje.

Dovolj tega; morebiti se preveč. Ne zameri mi, krasna čitateljica, da sem romantično ljubezen Amalije in Edvarda končal s telečjo pečenko, no, da se ne razrušilo, nočem dokončati epizode, kakor mnogi romanopisci, ki ne povejo ničesar; ampak jo končam, kakor se običajno dokončuje gluma: Edvard je poročil Amalijo, pa Bog! A tudi vi, sintaktiki in logiki, oprostite to epizodo, da, „saltus in fabule“; recite slobodno, da to črtico pišem kakor stari Herodot; da ne izvira misel iz misli, kakor pri kaki razpravi o značenju genetiva. Do tega mi ni bilo. K nesreči pišem same epizode, ker pišem ravno o nesrečni epizodi našega naroda, in vse to so samo steklene črepinje v kalejdoskopu našega življenja.

No skotimo od telečje pečenke v mislih na „francosko brzolico“, s katero se je v tem trenutku mastil večni postopat. V čud-

Za podžupane so bili izvoljeni: Kožuh Anton za Osek, Živec Jožef za Vitovlje, Pelicon in Brankovič za Šempas, pl. z. Zuccato Peter in Spacapan Anton za Ozeljan — Samoček Gregor za St. Miheh.

Po izidu te volitve soditi, se bo v bodoči dobi mirno županovalo v Šempasu. Po dovršeni volitvi je novi župan pozdravil navzoče starasine, zahvalivši jih za enoglasno izvolitev. Primerjal je svojo prvo izvolitev z sedanjo, prosil podžupane in starasine za podporo, da bo mogel vspešno delovati za vsestransko blagostanje in potrebiti poljejski red v občini te obširne županije.

Brje rihemberško 1. aprila. — Proteklo je leto dnij, kar so predlagali starasine mlade stranke v občinski seji prnovljenje ali povečanje župne cerkve, naglaševaje, da je premajhna za toliko množino prebivalstva in da lože zgradbiti načrti že več let med spisi.

Da, resnica je, rihembška župna cerkev je postala premajhna dušam vse župnije. — Vseeno pa nam ni bil po godu ta predlog, ker mislimo do dolgo lot, kako bi ustanovili si svojo cerkev in lastnega dušnega pastirja.

Naši starasine so bili torej proti temu predlogu in njih nazorom pridružili so se tudi starasine stare stranke iz Rihemberga, dasi so jim zatrjevali mladi, da niso proti njih namenom in h. j. celò, ako bi prišlo v resnici do tega, t. j. zmotno podpirali.

Osnoval se je torej na Brjah odbor za zidanje nove cerkve, določil prostor za to podjetje, stavila primerna prošnja na prečustito knezoškofjsko stolico.

V eni kesnejih sej občinskih sklenilo je starasinstvo, da imajo Brjeji v času dveh let sezidati si svojo cerkev. Temu sklepu so pritrčili tudi starasine stare stranke in županstvo izdalo je dotičnemu odboru dne 18. dec. 1894. stev. 1093 primerni odlok. —

Mi Brjeji smo bili tega začetka veseli, oduševljenje je bilo med nami veliko. Starasine stare stranke so se nam kazali zelo naklonjeni, posebno tajnik in podžupan Jože Pavlica. Ta mož nam je obljuboval največ in mi smo se zanašali tudi, da bo mogel on našim želiam najbolj ustrezati. Da, — ko se se razglasile nove slovenske volitve bili smo edini, da posadimo tega moža na županski stol. Ali kaj se zgodi!

V januarju tega leta došla je iz župniškega urada v Rihembergu k sl. c. kr. glavarstvu v Gorici neka pritožba radi neuktnega postopanja Jožefa Pavlice o priliki, ko je nekdo po naročilu prvega nabiral podpise za župno cerkev.

Slišalo se je, da je bil mož potepen in J. P. odzvel je po svojem privržencu dotično podpisovalno polo. Župniška pritožba podarjala je torej mej drugim, da je naš mož J. P. posebno nasproten popravljanju rihemberške cerkve. —

nem položaju je bil Ahasver, v čudnem položaju, kakor puntarski članek opozicijskega lista, ko ga višji državni pravdnik namerava počastiti s konfiskacijo. No o tej nevarnosti Ahasver ni niti sanjal, njegova duša ni bila budna, in rdeči levje ga je obrazil.

Nasproti Židu se je bil namestil čuden človek. Na glavi mu je bilo veliko rmenkastih lasij kolikor v kaki državni blagajni denarja; in s temi rmenkastimi ostanki je pokrival ta neznan gost skrbno svojo plešo. Nosiček se mu je rmenil kakor srebrni sestak z leta 1849. Ko bi v krenji kod spregovoril, nategnil bi podolgastrga ušesa, razširil bi rmenne nosnice, pomožikal bi s svojimi sivkastimi očmi malo na govornika, sklučil bi se kakor sova, ko opazi vrabca, in pisal bi s svitčnikom v svojo zamazano knjižico. Po njegovih očeh bi sodil, da je kača, po čelu, da je norec, po smehu, da je pokvarjen Medistofeles, po nosu, da je pijanec, po mastnem cilindru in ogledani suknji, da je diurnist, in po visokem črnem ovratniku in rokavicah iz jelenove kože, da je doslužen desetnik, a v resnici je bil — „špic“ (volhun). (Sledi).

Sl. c. kr. glavarstvo je odgovorilo dotičnemu uradu z dopisom z dne 30. jan. t. l. št. 1643 mej drugim v nemškem tekstu: Ni mogoče, da bi bil občinski tajnik J. P. nasprotni zidanju župne cerkve v Rihembergu, ker se je odločno izrazil proti zidanju brejske cerkve itd.

Nekaterim možem v Rihembergu se je zdelo čudno obnašanje tega moža. Kako zavrača svoje ljudi in podpira nas Brejce — to se pravi, da dela proti interesom svoje občine. Sedaj pa vidimo, da nas je ravno oni, kateri nam je že obljubil in toliko podarjal potrebo brejske cerkve, najbolj vedil za nos. Se ve, da se vladni pristav ne more potegovati za blagor in napredek ljudstva, ker mora paziti, da priloži osebni ali zlati križec. Tako je tudi prišlo, da se Jože Paulica ni mogel izraziti pri c. kr. glavarstvu za našo cerkev, za katero si gospodje v pisarnih nočejo beliti glave.

Prašamo pa tudi naše starešine — ali ste vedeli za te kolobocije Jožeta Paulice vi, kateri ste nas in nas se tako vnelate zanj in njegovo stranko? Nam se zdi, da Jože Paulica ne sežida cerkve — saj se se izrazil ni upa za njo. Ali bi se pa kot župan potegoval za to — je tudi zelo težka stvar.

Mi vidimo, da je bilo to prijateljsko zblizanje J. P. in njegove stranke le agitacijska hinavščina; da ne smemo pa takim možem slepo zaupati, kaže dejanje. Posebno priporočamo vam, dragi domačini brejski, ne spuščajte se v nikake zveze z možmi dvomljive stalnosti in se člo ne s takimi, katerim pred očmi je vselej lasten dobiček.

Mi mislimo, da bi bilo bolje, ko bi se vmi Brejci zanašali le na svojo pest, nabirali počasi denar za cerkveno podjetje, nalagali na obresti in tako polagoma nadaljevali do cilja.

Stvar ni lahka, ne dober kup, za to potrebuje tudi več časa. Da, opustimo tudi sovraštvo proti našim soobčanom v Rihembergu, kateri že itak niso nasprotni naši stvari, da celó podpirali nas bodo, če bomo prijatelji.

Prav tako nam tudi pisarjenje proti našim duhovnom ne bode koristilo. Sovraštvo in prepričevala škodo, kdor pa prosi, zlata usta nosi.

Iz tolminske okolice, 8. aprila. — Popolnoma opravičene so zahteve, katere je označil, pojasnil in utemeljil neki rotoljub iz Tolmina v zadnjih dveh številkah cenj. „Soča“ v razpravi: „Pomoč Tolminu in okolici“. Hvala mu! Bog daj, da bi se uresničile njegove želje!

Kako opravičeni so šolski zavodi v Tolminu, naj svedoče se sleče: V Tolminu in največ 1 1/2 uro oddaljenosti od Tolmina je 7 ljudskih šol s 13 razredi, in sicer: štiri-razrednica v Tolminu, dvorazrednice v Volčah, pri Sv. Lucijini v Podmelcu, enorazrednica na Ljušnjinu, Volarjih in v Čadarg-Zadlazu. Popolnoma resnična je trditve v omenjeni razpravi, da bi hodilo namreč v c. kr. pripravnic za učiteljske v Tolminu do 30 dijakov in v c. kr. pripravnic za srednje šole do 40 učencev. To dvoje število poslušalcev bi dajale že omenjene šole. Nikjer v naši deželi, izvzemši mesta, ni toliko ljudskih šol v takem obližju, kakor v Tolminu in njega okolici. Zaradi tega je tudi Tolmin najprimernejši kraj za omenjene učne zavode. Sosebno pričakujemo, da se v Tolminu odpre že letos vsaj c. kr. pripravnica za učiteljske, ker bi radi tudi mi svoje otroke izobrazili in v učiteljske službe spravili.

Iz Tolmina, 10. aprila. Osnovni odbor „Sadarskega društva“ je sklical minolega leta dva občna zbora v Tolminu v pretresovanje in v določitev društvenih pravil. Na podlagi vsestranskih pojasnil je sestavil osnovni odbor društvena pravila ter je odposlal v potrditev. Družbena pravila je namestništvo potrdilo in vsled tega se je ustanovil stalni odbor (Ignacij Kovačič, predsednik; Ljud. Kacafura, blagajnik; Andrej Vrtovec, tajnik; odborniki: Stefan Božič, Hrast Anton, Andrej Podreka, Ivan Sojnik, Ivan Grzelj, Andrej Perdiš; namestniki: Josip Kacafura, Miha Kavčič, Anton Vuga in Oskar Gaberšek), kateri je to zimo iskal in slednje tudi dobil primerno zemljišče v Winklerjevih Bradjih. Pogodba je narejena za 5 let. Sedaj se zemljišče prekopava in nakupilo se je za letos 5000 jabolenj divjakov, katere vsade.

Vse to pa je dalo in daja mnogo dela, skrbi in stroškov.

Za letos se misli eno tretjino omenjenega zemljišča prekopati in nasaditi; že to ugrozi najmanj 200 gld. stroškov. Sedaj pa ne-le celokupni odbor nego tudi vsi društveniki na delo! Pa ne na delo oddaljenega opazovanja in zabavljanja celo v častnikih, nego pridnega uplavecjanja, spodbujanja in zanimanja. Najbolj se za društvo zanima in deluje njega predsednik g. Ignacij Kovačič. O namenu in važnosti tega društva mislim obširneje govoriti.

Iz Mirnika. — Sedaj se precej dejanski izvrši razdelitev dolenske občine. Kaj so pa dosegli Dolenci s to razdelitvijo? Most

čez mejno reko je se v oblakih. Kje je bolj potreben v Dolenjem ali v Mirniku, to je pojasnil pred časom „Primorec“. A uboga Brda pod novo dolensko občino! Napravili se baje že pogodbo z „Lego“, da se ustanovi italijanska sola na Krožadi pri Molinutu, kjer so sami Slovenci. Kaj pa Slovenci Jez, da se ne gane? Bode skoro dve leti, od kje spi „La Patria del Friuli“ od dne 16. marcija izrazila se je nekako tdkole: „Z razdelitvijo in z mostom bode končno dolenska Furlanija prosta in združena“. — Dopisnik v neki št. „Sotese“ se je izrazil: „Ni vse zlato, kar se svetli“. Prav ima in zraven dostavim: „Vsakdo naj pometa pred svojim pragom“. Očita, da se v neki družini govori vedno v furlanščini. To pa ni istina. Naj se prša raje g. dopisnik sam sebe, kakoj kramlja on s svojo rodbino? Se bolj čudno to: Pri nekem zborovanju „Slovenskega Jaza“ pred leti je nekdo radi dopisnikove soproge izrazil besede: „Saj to ni Slovenski Jez“, ampak laški. — Ako ona oseba dopisuje vse v italijanščini, ni sama kriva, ampak okolščine pred 40 leti v teh krajih. Kje so bile slovenske šole v okolici Mirnika? Radi tega pa ni se Lah ne renegat, ampak vni Slovenec. (Naj bi se torej potrudil pisati slovenski. Ur.) Dosta naj bode! Ne maram početi polemik, a želim mir.

Iz Ljubljane, 27. maren.* Blizajo se v Ljubljani mestne volitve. Letos se se ne čuje dosti o agitacijah; lani se je bila konservativna stranka nekaj postavila, a se jej ni obneslo. Sama ni bila posla v boj, ker se je bala blamaže, a je bila le poslala nekatero konservativno obrtnike. Kaj bode letos storila, se ne vé. Govori se že v neklih shodih dotičnih „konservativnih“ obrtnikov, a se ne vé, če se odločijo za kake svoje kandidate.

Znano je, da se je v Ljubljani snoval nemški list. Posebno naš deželni predsednik se je jako zanimal zanj. Naposled sta že bila dva žida namenjena za urednika. Pa so imeli smolo ravno v tej stvari. Gospod Hein je kmalu po prihodu v Ljubljano imel nesrečo z izbiranjem urednikov; tedaj je odsvolil urednika in dneva lista in naprosil nekega nemškega doktorja, ki je imel vse sposobnosti poprej, kakor tiste, ki so potrebne za urednika uradnega lista na Kranjskem. Kmalu ga je stana pobrala.

Se manj sreče so pa imeli z urednikoma za novi list. Nemogoča sta bila oba, predno sta prišla v Ljubljano. Vi, gospod urednik, morda ne veste, da imamo v Ljubljani dve nemški stranki, nemško-liberalno in nemško-narodno. Poslednja je številnejša in ima skoro vse društveno življenje v rokah, le v konstitucionalnem društvu vladajo nemški liberalci. Nobena teh dveh strank pa ni dovolj močna, da bi mogla izpeljati kako akejo. List so snovali le liberalci in nacionalci so obetali podporo. Poslednji bi radi list imeli za to, da bi poročal o njihovih društvih, v katerih se osredotočuje vse nemško življenje v Ljubljani. Sedaj tega ni; če imajo „turnacki“ kako veselico, uradni list vendar ne more vseh strankarskih stvari na dolgo razpravljati, a druga lista nimajo na razpolago. Marsikak navdušen govorec za nemstvo se tako le hitro pozabi. Radi bi torej bili imeli list, a tega vendar ne morejo dopustiti, da bi žid bil urednik. — Le poglejte, kolikokrat so jim že razni nemško-narodni listi pojasnili, da židje niso niti toliko pristni Nemci, kolikor naši nemskutarci. Po njih mnenju, pristno nemški list ne more imeti židovskega urednika. Pristno nemški pa list mora biti. Vseled tega je mej obema ljubljanskima nemškima strankama nastal tak razpor, da se je osnovanje lista odložilo za nedoloten čas, da dobe kristjanskega čisto nemškega urednika, ki bode mogel dokazati, da je pristen naslednik starih Germanov.

Poslednje dni je povodenj na ljubljanskem barju, ker je deževalo in sneg kopn-l. Občevanje mej hišami na barji je mogoče le s čolni, kateri so se poslali prebivalcem iz Ljubljane. Jeden konj je atoni, ki je peljal v Ljubljano, a je v vodo zagazil. Človek se k sreči ni nikjer ponesrečil. Snega je v nekaterih krajih še dosti in je ozimna pod snegom močno pognila.

Domače in zvezne novice.
Vesele praznike voščimo vsem svojim čitateljem, prijateljem in nasprotnikom!
Spored procesijam Ustajenja Gospodovega v Gorici objavimo jutraj v „Primorcu“.
„Primorec“ izide že jutri mesto prihodnji tork. Za današnji „Soča“ smo imeli skoro za jedno stran preveč gradiva. To in se marsikaj drugega pride v „Primorca“.
— „Primorec“ je največji list, kajti za 80 kr. prinaša zelo veliko berila. Ker obsega osem strani, prinašamo poprečno 3 strani novega berila, katerega „Sočina“ čitatelji drugače ne dobé pred očmi. Zato priporočamo vsem imovitejšim „Sočinim“ naročnikom, da si naročé tudi „Primorca“.
— „Primorec“ se prodaja na drobno po 3 kr. v Gorici; v tiskarni in tobakarnah Schwarz (Solska ulica) in Jellersch (Nunška ulica), v Trstu v tobakarnah Lovrenčič nasproti vojašnici in Pipan v ulici Ponte della Fabra (na prehodu lesnega trga v Torrente).
Hvaležno priznanje. — Občinsko starešinstvo Kobiljeglavski županije na Krasu je v svoji seji dne 31. marcija t. l. z dnevnim sklepom imenovalo častnim občanom prečast. Monsig. Ivana A. Abrama, kanonika prvostolne cerkve v Gorici itd. in to v znamenje velikega spoštovanja do svojega odličnega rojaka in iskrene hvaležnosti za velike dobrote, ki jih že toliko let izkazuje občini in njenim revežem.

*Dopis je zelo zakasnel; vendar ga prinašamo, ker je bil za postavljen.

Imenovanje. C. kr. okrajno sodišče v Gorici je imenovalo in zaprislego deželnega uradnika g. E. Klavžarja tolnačem za slovenski, italijanski in peruški jezik.

Fran. Marzini. — V soboto je umrl g. Fran. Marzini v Gorici, v visoki starosti. V njegovi hiši je „Goriška Čitalnica“. Pokojnik je bil jako zanimiv tip pravega laskega Goričana. Nad 40 let se je udeleževal javnega delovanja za blagor mesta. Pogosto je imel v mestnem zastopu žude nastope z ostalimi tovariši; tudi z raznimi okrožnicami je pogosto zastopal nasproti javnosti svoje nazore. V obče je bil pa posten Italijan, s katerim se je dalo govoriti. — In tako izumirajo stari postenjaki, a na njih mesta prilijujejo vročekrvni nasledniki, ki si razbijajo glavo ob trdem slovenskem zidu. Zato je med Slovenci in Lahi vedno manj prijaznega občevanja. — Sijajen pogreb se je vršil v ponedeljek ob 2 1/2 popoldne. — Pokopan je na goriškem pokopališču, proti kateremu se je boril od prvega početka.

Čudna „naključja“! — Znano je, da imajo goriški odvetniki — zlasti čifuti — svoje agente, ki jim gonijo slovenske ovčice v njihove brloge, da jih skubejo. Upamo, da bo vedno manj takega švinda! — Ali ču-no se nam zdi, kakó pridejo meštarji do takih oseb, ki so v preiskovalnem zaporu. Posebno Grazindio Luzzatto ima izredno srečo, da zvedó zanj naši hrbovci, ki niso bili morebiti še nikdar v Gorici. Lani je bil tak slučaj, letos zopet. Dekle Valas iz Loga ima že on po rokah. Kakó je prišlo do tega, nam ni lahko ujeti! Dekle je v zaporu, starši pa tudi ne poznajo goriškega žida! Kakó je torej to, da je dobil prav on za zagovorništvó?! Pričakujemo odgovor! Ako ga ne bo, damo ga sami!

Ker smo že pri tem židovskem odvetniku, naj povemo še tele preznačilen slučaj. „Osservatoru“ od 19. jan. t. l. št. 16. smo čitali odlok goriškega okrajnega sodišča št. 13.769 v tožbi uršulinskega samostana proti Jožetu Rejcu; samostan je zastopal žid dr. Graziadio Luzzatto. Tableau!

Cerkveno petje. — Zadnji „Prim. List“ je povedal, da je izjavil prevzvišeni knezo-nadškof, da pri sedanjih razmerah je najbolje, ako vse ostane po starem. Radovedni smo torej, kdo ima odločilno besedo v cerkvi: ali nadškof ali dr. Baubela.

Tudi v stolni cerkvi se poje pri prvi masi slovenski. Ali kakó! Z mirno vestjó rečemo, da to je že škandal, kar se počenja na koru. Jeden starček se napačno gori s svojim obnemoglim glasom, da v vsakem ušesu vznjaja upor, v sreču pa nevoljno nad toliko brezbriznostjo v prvi cerkvi goriškega mesta. Petje ne zasluži tega imena; to je kvakanje, cvilenje, tulenje, ne pa petje. Često se pa vse skupaj kar uslavi in ne more naprej. V adventu so trikrat poskušali zapeti adventno pesem, a vselej so prišli le do srede; končno so morali pustiti pesem in začeti neko drugo, ki tudi ni sla veliko bolje, a prišli so vsaj do konca. Pojejo se tudi času neprimerne pesmi, n. pr. „Hvala bod' Gospod' Bogu“ — zjad v postu. Na take načine se ne pospešuje pobožnost med ljudstvom, ki se naravnost sramuje, da v hiši božji smučajo naš lep jezik in naše vs. pesni.

Dolgo smo molčali, vseh smo le od daleč namignili, kakó slabo je po-krbljenje za cerkveno petje v Gorici, zjad pa se ne moremo več vzdržati. Gospoda, ki imate pri tem besedo: takó ne gre, storite svojo dolžnost v čast božjo in v pospeševanje svete pobožnosti med ljudstvom, ki pride v cerkev, da z zbranim duhom moji, ne pa, da se mora jeziti v sreču, kakó se dela v cerkvi sramota slovenskemu jeziku in slovenski pobožni pesmi.

V Gosposki ulici v Gorici ustanové podružni pošni urad, s katerim bosta združena tudi brzojav in telefon. — Naš poslanec dr. A. Gregorčič je v državnem zberu že l. 1891. naglašal potrebo takega pošnega urada v severnem delu mesta. Goriški Lahi so pili veliko pozneje do prepričanja, da je ta urad zelo potreben v Gosposki ulici.

„L'atto di protesta“. — Mislili smo, da so Goričani že pozabili na slavnostni protest svojih poslancev, kajti tu pa tam vidis ob mestnih zidovjih le še kakšen sled za njimi. No, temu ni takó, kajti nekateri ne morejo pozabiti utisa, kateri je napravil protest na je in čuvajo ga liki „zenica“ v očesu. Mej temi nekaterniki se odlikuje v prvi vrsti znani lekarničar Körner, ki ima protest še vedno razobešen na istem prostoru v svoji lekarni, na kateri ga je postavil prvi dan, ko je izšel. S tem kaže ta gospod lekarničar popolnoma svojo barvo, to je, on ne želi niti slovenskih grošev več, katerih se je baje prenajedel. Takó si vsaj tolnačimo izjavjajo razbesitevi zleglasnega protesta italij. poslancev. Na to opozarjamo slovenske odjemalce zdravil, da bodo vedeli, kaj jim je storiti, ko jih lekarničar sam ne mara videti v svoji lekarni.

Trgovina v Gorici redi prav dobro naše nasprotnike. Mnogi so se preohleli slovenskega kruha, da zdaj strupeno breajo proti svojim slovenskim rednikom. Treba jih bo izlakovati, potem bodo pametni!
Začela se je širiti misel, da bi se zbudila agitacija, da bi bogati slovenski trgovci v Ljubljani in Trstu, ki imajo po več sinov, po jednega poslali v Gorico in ga tukaj dobro zalozili. Nadalje si bodo pomagali sami. — Izborna misel! Izurjeni in dobro založeni narodni trgovci v Gorici gotovo izvrstno izhajali. Prosim ljubljanske in iržaške časopise, da bi razpravljali to važno uprašanje.

Porotniki. — Novica, da je letos 21 slovenskih porotnikov, je silno razveselila ves slovenski svet. Letos doživimo torej prvič čisto slovenske obravnave! — Ali čujte, ljudje božji! Ko je naš urodnik tožil Slovence v slovenskem jeziku, dalo je okrajno sodišče prevesti na njegove stroške vse spise na laški jezik, češ, večina porotnikov je laska. Zjad je pa večina porotnikov slovenska, ali državno pravnštvo je tudi Slovence le v laškem jeziku, a sodišče jih ni

dalo preložiti na slovenski jezik. — Nimamo dosti besed, da bi mogli po vrednosti zavrniti tako skrajno žaljivo preziranje in poniževanje slovenskega jezika!

Porotniki so torej po večini Slovenci. Ako pa hočemo, da bodo tudi obravnave slovenske, tedaj mora vsak slovenski zatočeneec izbrati si slovenskega odvetnika, ki bo govoril slovenski. Laski odvetnik bo odklanjal Slovence, pa bo obravnava laska pred laskimi porotniki! To ne sme biti! — Uboga Valas iz Loga je dobila za zagovornika znanega žida dr. Graziadio Luzzatta. Kakó je prišla do njega, nam je neumevno! Ze izvemo — tedaj pa razčesemo glavonoemu židovskemu agentu, pa naj bo tudi v c. kr. uniformi! — Tega ne bomo dalje trpeli, da bi kdorkoli vabil in pošiljal naše ljudi v židovske pisarne!

„Rinnovamento“ ta mesec ne izhaja, ker je moral nastopiti urednik znani 21-dnevni zapor, ki je sad naših nezdravih odnosajev.

Iz Podturna smo prejeli zopet več dopisov, ki so silno rezki; sami ne vemo, kaj hočemo početi z njimi. Morebiti, da poročemo kaj malega jutri v „Primorec“. — Za danes rečemo le toliko: „Prim. List“ je naznanil izjavo prevzvišnega knezo-nadškofa, da mora ostati vse pri starem. To hočejo tudi vsi Slovenci. Radovedni smo, kdo zmagá; ali stara pravica in volja samega nadškofa ali pa tudi v cerkvi politikajoča irredenta.

V goriškem sementišču je nastal tifus; dva bogoslovca so prenesli v bolnico, več drugih, manj nevarno zbolelih mladenčev, je pa ostalo v sementišču. Umrl ni nikdo. — Ker je bolezen nalezljiva, so sli sementiščani pred časom na velikončne počitnice. — Bolnikom je bolje; nevarnosti ni nikake.

„Narodni Dom“ v Gorici. — Pri zadnjem občnem zboru „Goriške ljudske posojilnice“ je prišla tudi ta krasna misel v razgovor v zmislu znanega „Sočnega“ članka. — Ako se nabere z radodarnimi doneski le četrtina potrebne svote, ostali znesek utegne prevzeti posojilnica. — Želeti bi bilo, da bi se čim prej sestavil odbor, ki bi to reč vzel v roke.

Pri zadnjem občnem zboru „Slovenskega bralnega in podpornega društva“ je sprožil to misel g. Jos. Hrovatin. Na njegove vspehujvalne besede so zložili nekóji navzoči društveniki 18 gld. 45 kr. in sicer: Dr. Ant. Gregorčič 5 gld., Anton Fon 1 gld., C. F. 1 gld., Kopac Jernej 1 gld., Princič Karol 1 gld., Reja Ivan 1 gld., H. J. blagajničar, 1 gld. in hranilno knjižico, Bric 1 gld., dr. A. Rojce 1 gld., Doljak Franc 50 kr., Frjančič Zdravko 50 kr., Makuc Stefan 50 kr., Musič Josip 50 kr., Kanalski slavce 50 kr., Poljski slavce 50 kr., Vipavski slavce 50 kr., Marušič Martin 25 kr., Mozetič Mihael 25 kr., Zavrtanek Janez 20 kr., Luznik Peter 15 kr., Udje slovenske zaveze v Št. Petru: Blažina Matevž 50 kr., Blažica Franc 20 kr., Blažica Janez 20 kr., Černič Franc 20 kr., Skupaj 18 gld. 45 kr. Nabrani denar se vlaga v „Goriško ljudsko posojilnico“. „Goriška tiskarna“ A. Gabršček dá 300 gld. — Toliko za začetek! Naprej!

Odgovor na popr. vek. — V zadnji številki smo objavili popravek slavnega c. kr. okrajnega sodišča v Tolminu; to smo storili, ker nas sili tiskovni zakon, dasi smo bili prepričani, da popravek ni resničen. Tudi dostavki niso dopuščeni k uradnim popravkom. Ali danes smo opet prosili; zato izjavljamo, da je resnične le naša trditve in ne ona v uradnem popravku, kajti mi imamo dokaze, da oni laski zapisnik, ki je šel v laski Videm, ni osem mljen slučaj. Kakó pa pride c. kr. sodni pristav Pangrazi do tega, da v Tolminu narekuje s Slovenci laske zapisnike, to nam je povsem neumevno.

Tudi kar se tiče Pangrazijeve „čiste slovensčine“ si dovoljujemo kratko opombo. Da so zapisniki pisani v kolikor toliko čisti slovensčini, o tem nečemo dvomiti; zanikamo pa, da g. Pangrazi narekuje zapisnike v čisti slovensčini. Kolikor je čiste slovensčine, je vse pisarjeva zaslugá.

Dovoljujemo si naposled še jedno uprašanje: Ali g. Pangrazi kot preiskovalni sodnik ni nikdar nauignil strankam, do katerega laskega — in vedno do istega! — odvetnika v Gorici naj se obrnejo? Radovedni smo, ali se nam bo to zanikalo s kakim uradnim popravkom. Na repliko smo že pripravljani.

Samí smo krivi. — Št. 2. — Iz Čepovana nam poročajo: Narodnjak g. P. P. je vzel kot svojega pravnega zastopnika goriškega odvetnika dr. Licen-a, ki je tudi podpisal zloglasni protest proti slovenskemu uradovanju.

— Prosimo svoje prijatelje naj polnijo to rubriko. Naše rodbince moramo začeti priškatiti, da storijo svojo dolžnost. Ako ne, naj si pripiseje nasledke samim sebi. — V kratkem prideta še dva slovenska odvetnika v Gorico!

Ulični pometaji. — Povedali smo že, da je dr. Venuti dobil po nosu radi odpustitvenih pometajev. To ga je takó poparilo, da se je začel izgovarjati, a zelo neokretno. Tuč tržaški bledetač „Mattino“ ga pere, češ, da Venuti je odpustil iz službe nekaj do-sedanjih pometajev, ker je hotel preskrbeti delo takim ljudem, katere mora mesto rediti. — To je suha laž! Ako bi merodajni krogi verjeli takim izgovorom, morali bi jako obzalovati tako lakohovernost! — Čujmo, da večina pometajev je bila zopet sprejeta v službo. Ni bila drugače! Sior Carlo je pogorel! — Predzneto je velika, a preha jo bo ukrotiti. Slovenci homo morali začeti „bujkotirati“ zagrizene nasprotnike.

Romanje v Loreto. — Ker smo poročali o nameravanem romanju v Loreto iz Trsata pri Beki, dolžnost nam je, poročati tudi o romanju, katero prirejajo tjejak iz Gorice in Goriške sploh. V Gorici se je ustanovil poseben odbor, ki vodi romanje. Isti je izdal tudi program potovanja, iz katerega posnemamo: 1. Romanje je ustanovljeno za dne

25. t. m. popoldne in sicer s posebnim vlakom iz Gorice; 2. upisovanje za isto se vr pri č. duhovnikih ali pa v Gorici pri od „Nunška ulica št. 14 pri tleh“ od 10 do 12 ure do vključno 18. t. m. Pri upisovanju se mora položiti 50 nč.; 3. vsak udeležni sprejme izkaznico, s katero dobi železniški vozní list po znani cení; 4. pri upisovanju se mora izjaviti: da li želi rounati samo do Loreta ali pa tudi do Rima; listki v Loreto veljajo 15, oni za Rima pa 40 dnij; 5. romarji morajo potovati skupno do Loreta od tam do Rima, ali pa nazaj, po volji z na vladnim vlakom; listki veljajo tudi za črt Mestre-Benecke; 6. cene so iz Gorice do Loreta in nazaj; v I. razredu gld. 29.72, v II gld. 16.70, v III. gld. 8.13; od Loreta v Rim v I. razredu gld. 45.53, v II. gld. 25.29, v III. gld. 12.45. Kdor želi več zvedeti, naj se obrne do izletnega odbora v Gorici (Nunška ulica št. 14.)

Iz Solkana nam poročajo, da je umrl tam dne 7. t. m. kovač Franc Kotucl, sinovec pok. majorja Komela pl. Sočabrana Pogreba se je udeležila „Slovenska čitalnica“ s zastavo in veliko občinstva, ki žaluje pri pokojniku, kajti nemila smrt pobrala ga je se-le 26 letub. Pokojnik je bil mej vaščani zelo priljubljen. N. p. v m.!

Na Srpentel je umrl za sušico v nedeljo g. Franc Fajgelj, drugoletnik goriškega sementišča, sin nadučitelja in glasbenika g. Danila Fajgelja; gimnazijo je dovršil kot gojencev in a l e g a s e m e n i š č a. — Pokojnik je bil zelo nadarjen mladenič; posebno v glasbi je kazal velik talent, a bil je zelo miren in skromen. Starši so veliko zidali nanj, a zjad — ni ga več! Naj v miru počiva! Žalostni rodbinci naše odkrito sozaje!

Iz Sv. Križa-Cesta nam poročajo, da je c. kr. namestništvo v Trstu potrdilo izvolitev tamošnjega starešinstva vkljub podanemu utoku od nasprotni strani.

V Idriškem pri Kobaridu bodo imeli zopet občinske volitve, ker so bile preje razveljavljene, kakor smo poročali. Torej povsod le borba! To je po drugi strani dobro, kar dokazuje, da ljudje se vedno bolj zavedajo svojih pravicnih.

Otrok zgorol. — Zopet nesreča s malim otrokom! V Gorenjem Cerovu je zgorol 13 mesecev star otrok. Kdaj bo konec takim nesrečam? Matere pazite na svoje nedolžne otročiče!

Kaznijska prebenda. — Dve izpraznjeni prebendi ustanovitve za plemenite gospé pokonezne grofje goriške in gradiške se s tem razpisujejo za opazko, da imajo prosilke podati svoje vloge v šestih tednih podpisannemu deželnemu odboru:

V ta namen naj dokažejo: 1. da imajo najmanj 18 let; 2. da so uboge; 3. vrsto njihovega plemenstva in ali spadajo med plemenite rodbine tukajšnje grofje; 4. da so lepega zadržanja; 5. stan in premoženje njihovih staršev, pa kake zasluge imajo oni za državo; 6. število sester, ali vziva vse, katera izmed njih ali prosilka sama, kako prebendo ali drugo pomoč.

Deželni odbor.
Naročnikom. — Drugo četrtletje je nastopilo že pred 14 dnevi. Kdor torej še ni plačal za ta čas, naj se čim prej oglasi. — Prav resno pa opominjamo dolžnike, naj izpolnijo svojo dolžnost! Nas list je zelo velik; dvakrat je večji nego v prejšnjih časih, a cena je ostala poprejšnja. Urejevanje pa stane mnogo truda in — denarja. Zato naj si vsak naročnik smatra za sveto dolžnost, da v redu plačuje list.

Ostala Slovenija.

Tržaške novice. — Dne 9. t. m. spustili so v morje novi Lloydov parnik „Habsburg“. Kuna (bota novemu parniku) je bila Nj. ces. in kr. Visokost nadvojvodinja Marija Terezija. Pristoval je slovensnosti tudi ne visoki soprog, nadvojvoda Karol Štefan. Novi parnik blagoslovil je monsignor dr. Sust. Povabljeni gosti so se ukrcali po koncani slovensnosti na parnik „Vorwärts“, kateri je priredi zabavno vožnjo po Tržaškem zalivu. Parnik „Habsburg“ bode vozil po Sredozemskem morju, kakor vozita istemu jednaku parnika „Semiramis“ in „Cleopatra“, katera sta bila zgratená na Angleškem. Ta parnik je zgraden po najnovejši tehniki, ima električno razsvetljavo itd. Dolg je 114.3, širok 13.64 metrov. Prostora za blago je (vključno zalogo oglja in drugazalogo) za 3500 tonelát; vsega drži 6950 tonelát. Prostori za potopnike so luksurijozni; tu je dvorana za koncerte, za obed, za pušenje, kopelji itd. — I. razred ima prostora za 80 popotnikov, II. za 40, III. za 200. — Stroji novega parnika imajo nad 5.000 konjskih sil; preplavit bode mogel (obložen) 17 1/2 do 18 pomorskih milj na uro. Oglja se more ukrcati v parnik šest tonelát, torej more s to zalogo ploviti parnik 10 dnij nepretržno z vso silo svojih strojev.

Novice iz Istre. — V nedeljo je bil shod volitev v Brezovici na Opatljsčini; sklical ga je dr. poslanec dr. Laginja. Sodeč po pisarnju italijanskih časopisov, ki trditjo, da je bilo navzočih le 400 oseb, se je shod obnesel sijajno. Nasprotniki so se hoteli tudi udeležiti shoda (gotovo z dobrim namenom ne), no — kakor poročajo omenjeni časopisi — zandermerju ni pripuščala k shodu druge, nego jedino somišljenike. — O tem shodu piše „Edinost“:

„Shod volitev v Brezovicih, prvič se minolo nedeljo, vspej je nad vse pričakovanje. Naroda se je zbralo iz domače in sosednjih občin do 2000 dus. V dvorani je bilo natlačeni kakih 1200 oseb, drugi su morali stati na dvorišču. Drzavnega poslance dr. Laginja in bivšega poslanca M. Mandiča pričakovala je množica pred vsaj z zavrljanimi ter ju je pozdravila z navdušenimi živjo-klici. Predsedoval je osepki dekan,

velec. gosp. Josip Kompare. Duhovščina je bila zastopana častno. Prvi je poročal državni poslanec gospod dr. Matko Laginja o svojem delovanju v državnem zboru, za njim pa bivši poslanec Mandić o delovanju v deželni zboru. Govorniki je narod odnosedljivo pozdravil pri nastopu, med govori in posebno viharno ob svršetku istih. Predložene resolucije bile so vsprejete soglasno.

„Il Mattino“ poročajo, kakor pravi, iz dobrega vira, da je kot bodoči deželni glavar za Istro določen bivši profesor na terezijanski na Dunaju dr. Coglietta, sedanji župan v Čresu. Zajedno poroča isti list, da se deželni zbor in okrožno sodišče rovinjsko premeštitava v Pulj. Vse te odredbe da so posledica znamenitih dogodkov v dež. zboru istrskem. Sploh hoče vlada osredotočiti v Pulju vso politično upravo Istre, kjer mesto je najprikladnejše za nadzorovanje po podrejenih jej organih in se tudi običaj veliko prikladnejša. — Da bi resnica bila!

— Na volilnem shodu v Hrušici je bilo navzočih do 1500 oseb.

— Volitev volilnih mož se bode vršila v buzetjski občini že 18. in 19. t. m.

— „Naša Slova“ priporoča somišljenikom, naj posebno pozorno pregledavajo spisek volivcev ter naj ne zamujajo časa za reklamacije.

— Hrvaške stranke volilci v poredčini, kakor poročata puljski „Il giovine pensiero“ — naprosili so poreško okrajno glavarstvo, da bi odredilo vas Baderno kot središče volitve, kajti v Poreču bi volilci bili izpostavljeni vsem neugodnostim od strani lahonskih prevalecev. Ali se ugoditi tej utemeljeni prošnji?

— V voloskem polit. okraju namernjete kandidovati — kako poročata tržaški dopisnik „Obzora“ — kot v. l. n. privrženca šarenjak Marotti in materjski župan Kastelic. Ako bi bilo to resnično, bi se zelo tudili gospodu Kastelicu, da ne vidi, komu služi.

— V Opatici snujejo nemško ljudsko solo tamošnji dosejenci Nemci. V tem jih podpirajo domači izrodli gotovo na svojo škodo.

— Mesto zdravnik razpisuje občina Pazin. Plača 1200 gld. zraven drugih zaslužkov. Zahlepa se poznanje hrvaškega ali slovenskega jezika. Natečaj do 30. t. m. glavarstvu občine v Pazinu. — Isto tam je razpisano mesto občinskega kancelista s plačo letnih gld. 450. Prošnje do 30. t. m. — V Dobrinju iščejo občinskega tajnika; plača gld. 400. Proš. je do 30. t. m.

Okrožnica tržaško-koperskega škofa in prihodnje deželnozborske volitve v Istri — Zopet nam nekdo piše iz Istre: „Te dneve so priobčili nekateri italijanski časopisi posnetek okrožnice, katero je razposlal tržaški škof o priliki prih. isterskih deželnozborskih volitev. V tej okrožnici prepoveduje duhovščini, da se ne sme pečati s strankarskimi borbami, in da sploh ne sme uplivati na levo in na desno, le svetlovalji ji je dovoljeno, ako pride kedlo po svet k njim. V cerkvi sploh pa ne sme biti besede o volitvah. To je jezgra okrožnice. Ako je to resnično, tedaj ne znamo, kam naj se obrnejo istrski reveži slovanske narodnosti.“

Ko bi imeli istrski Slovani obilo svojega razumnitva, ki bi kmete poučevali o njih pravicah in dolžnostih, tedaj ne bi trnili o ti okrožnici. Nasprotno pa, ko vidimo obilico italijanskega razumnitva v Istri, ki ima za seboj tudi kapital, tedaj se nam nehote vriva misel, da ta okrožnica ne doseže druge svrhe, nego jedino to, da pomore do znage italijanskemu kapitalu in razumnitvu, torej tudi onemu liberalizmu, proti kojemu se dat. cerkev bori. Ako se pomisli, da je istrski kmet prezadolžen, a svojega neodvisneg. razumnitva nima v onem številu, ki odgovarja kmetekemu, njegovim duhovnikom pa da je prepovedano od svoje strani vtikati se naravnost v volitve, tedaj nas obletava strah, da nam se naše nadeje glede prih. deželnozborskih volitev ne izpolnijo, marveč da pokaže zopet svojo moč ona istrska družal, ki upije na naših tleh in v obraz c. in kr. vojske: „Viva l'Italia“. Imenovana okrožnica je uspeh pisave italijanskih časopisov v Istri proti rodoljubnim duhovnikom. In ker je to časopisje s to okrožnico vsaj nekaj doseglo pri cerkvenih oblastnih, sedaj napada našo učiteljstvo, dolžeč ga raznovrstnih agitacij ter ključ šolske oblasti na pomoč. Zategadel bi nas ne osupnula okrožnica šolske oblasti, s katero se učitelj — seveda slovanske narodnosti — prepoveduje, mešati se v volitve. Ako se tudi zgodi, tedaj bode prepuščen istrski kmet-trpin popolnoma svojim sovražnikom v oblasti. Oni ga bodo mogli kupiti ali prodati, brez strahu, da bodo kaznovani, kajti kmeta ne bodeta smela nadzorovati ona, ki sta v te poklicana, to je duhovnik in učitelj.

Razun teh dveh činiteljev istrski kmet nima v mnogokateri vasi človeka, ki bi mu šel na roko, ki bi ga o marsičem poučil. Sedaj pa, če se duhovnik in učitelj od javnega delovanja odtegneta, kmet ostane osamljen, prepuščen sam sebi in svojim nasprotnikom — istrskim lahonom, ki seveda razpolagajo z vsemi, Slovancem primanjkujejočimi sredstvi, to je s slepanjem in zapeljavanjem ter kar je pri njih glavno — z denarjem.

Poznajot našo istrsko duhovščino ne le kot prave pastirje v Gospodovem vinogradu, ampak tudi kot rodoljube in prosvetitelje v zapuščenih deželi, upamo za gotovo, da ne odrežejo okrožnici spoštovanja, ob enem pa tudi, da ne zapuste istrskega kmeta-trpina in ga obvarujejo nadlegovanja narodnih nasprotnikov.

O tej zadevi piše tržaška „Edinost“: „Odkrito bode povedano ta okrožnica nas je osupnila. Kolikor mi pozna duhovščina v skofiji tržaško-koperski, lahko rečemo, da so vse tiste tožbe laških listov o agitaciji v cerkvi zgolj alobna izmiselnost, kolj je le ta namen, vzkratiti duhovnikovo pravico do političnega delovanja — zunanji cerkve, do kakorčnega delovanje ima pravico najbornejši siromak. Duhovnik ima državljanske pravice kakor vsakdo drugi, ali

te pravice šč iluzorične, ako jih ne sme izvrševati. — Istotako odkritosrečno moramo izjaviti, da nikakor ne moremo soglašati z mnenjem okrožnice, da pri volitvah po Istri gre le za korist je ali one stranke, ampak kdor pozna našo italijansko stranko, ta ve, da gre tu tudi za korist, ki so v tesni zvezi s poklicem katoliškega duhovnika. In zato se pridružujemo tudi mi vsklju „Naše Slove“: „Pastirji naj bi torej mirno gledali, ko jim volk ovce kolje!“ Slednjice moramo izjaviti svoje zruženje, da se slične okrožnice do duhovščine izdajajo ravno tam, kjer so duhovniki v nasprotju s stranko, ki ni slovenska! Kjer pa si stojita nasproti Slovenec proti Slovencu, tam pa se nismo čuli — in menda nas spomin ne vara — o taki okrožnici.“

— Kakor čitamo v poluradni „L'Adria“ z dne 11. t. m., izdal je slično okrožnico tudi preuzv. škof puljsko-poreški. — Pričakovati je torej še tretjo, to je od preuzv. škofa krškega.

Italijanski časopisi pa slovenski profesorji in dijaki v Kopru. — Rovinjska „L'Abila“ pripoveduje v svoji poslednji številki dogodek, ki se je baje pripetil v koperskem učiteljskem. Opisuje, da se je neki slov. dijak ponorčeval za zemljedinom kraljevine Italije, ruskega „seveda!!!“ cesarstva pa je poljuboval. Slovanski dijak je baje v navzočnosti samega profesorja (ki je bil seveda Slovan) pljunil na „carlo italij.“ kraljestva, na kar mu je neki italijanski utenec prilapil zausnico. Mejem, ko „L'Abila“ piše o slov. dijaku zelo zaničljivo, peva hvalo italijanskemu dijaku, velec: „nel quale il generoso sangue nostro fremeva tutto“ (v kojem je trepetala plemenita naša kri). Dalje napada tudi profesorja, ki je baje storil, kot da ni nič zapazil. Zal je je seveda, da dijak ni bil kaznovan disciplinarnim potom. — Koliko je na vsem tem resnice, nam ni znano, kajti to poznamo iz strankarskega časopisa, ki je znan kot najhujši sovražnik vsega, kar je slovensko, in ki prinaša v vsaki svoji številki le napade in ovadbe proti našim rodoljubom. Laž in obrekovanje sta mu edino orožje. In takega lista pisarija ne more imeti veljavne nikjer!

Kdo je uzrok hrvaške znage v Tinjanu? — Na to uprašanje bi mi lahko odgovorili: „zavednost volivcev“. No za rovinjsko klepetuljo „L'Abila“ je temu uzrok zopet okrajni glavar v Pazinu, pod kojega delokrog spada Tinjan. Kriv je pa le vsled tega, ker ni hotel pripoznati volilne pravice v občini nekemu odgovornemu kandidatu v Trstu — seveda italijanskemu pristavu, — mejem ko je to priznal svojemu bratu-odvetniku v Trstu. Ako pomislimo na najmanjše razmerje glasov pri tej volitvi, to je 44:22, tedaj je takšna trditve presmešna, kajti eden glas ni odločil.

Nekaj duhtečih evetle z vrta „avito culture“. Da seznanimo so boljše svoje etatleje z znano „avito culture“, prinašamo danes nekaj evetle, katero smo pobrali v vrtu te slavnoznanne prosvete in ki rasejo na časnikarskem polju v Istri. Prinašamo pa iste v izvorniku, kajti v slovenskem jeziku nismo našli izrazov za takr duhteč evet. Le v jednem dopisu iz Podgrada, ki obsega 120 vrstic, prinaša „Il giovine pensiero“ z dne 5. t. m. sledeče izraze, s kojimi svoje citatleje dusevno hrani in zaslepljuje. V dopisu je govor o volilnem shodu v Hrušici. Profesora Spinciča časti s izrazi „spretalo pseudo-representante di comuni foresti al Parlamento“, prof. Mandiča pa imenuje „seconsacrato“; župniku Rogoča pa podmetuje, da je pred volilnim shodom vernikom raz lece pridigal, vabeč jih k sho. lu, kjer bodo govorili Spincič in tovariši. Navaja, da je rekel, da so oni apostoli-rešitelji in da so njih besede evangelije. Počastivši Spinciča s „seconsacrato“, veli, da so po tem, ko so se napili in najeli, sli „i ricordati campioni del pancroatismo“ v hišo Požarja. Prišedši tjejak, stopili so v prostor 5 metrov širok in 7 dolg in se potali na neko šlalo, od kjer so govorili ti „grandi oratori“. Opisuje, kako so Spincič in tov. poročali, seveda vse v nasprotnem smislu, naziva jih „mestatori panslavisti, piü volgari dei ciarlatani, ingannatori del povero popolo, apostoli del disordine, bugiardi, gli imbroglioni, che liddo ne guardi di simili individui, e cani ben bene bastonati, corbellatori dei propri interessi personali, politici russi, indegni di rappresentare un collegio, corifei della fazione pancroata“ itd. Dalje opisuje poraz v Tinjanu, naziva tamošnjega župnika „vigliacco, arabiato agitatore“, druge rodoljube pa „mascalconi piü ignoranti, fanfaroni spudorati, filibustieri politici del pancroatismo“ itd. itd. Obseg lista nam ne dovoljuje toliko prostora, da bi mogli popisati natančno vse psovke, s katerimi so počestevani v italijanskih časopisih istrski prvaki.

To so psovke in žaljenja, ki tisočkrat presegajo ono, kar je „Soča“ pisala o zagrizenem Germanu Babsch-u in se bolj zagrizenemu Travanu; „Soča“ je bila postavljena pred porotnike in obsodena, naši istrski rodoljubi pa ne smejo niti misliti na tožbo proti „pulskeemu osliču“, ker bi gotovo pogoreli pred rovinjskimi porotniki, naj je obrekovanje in žaljenje še takó ostudno. Tu ni več pravice!

Štajersko novico. — Dne 2. t. m. je bila v Teharjih občinska volitev, pri kateri so Slovenci prvič zmagali, osvitivši s tem ime „teharskih plemičev“. Razun dveh nasprotnikov bodo sedeli v občinskem zastopu le narodni možje, živeli in napredovali! — Predsednikom okrajnemu sodišču v Celju je imenovan tamošnji nadosodišni svetnik Rudolf Uleppisch pl. Krainfest. Ze samo njegovo ime kaže, da je po rodu Slovenec — po misljenju Nemece; sicer pa, kako trdijo, je pravičen in zmožen tudi slovensčins. — Celjske gimnazije I. razred obiskuje letos 60 Slovencev in 40 Nemcev; v pripravljalnem razredu pa je 50 Slovencev. V istem mestu je 11 odvjetnikov, mej temi 7 Slovencev. Po tem naj se kdo poreče, da je Celje nemško mesto! — Dne 8. t. m. so položili slovenskim načinom temeljni kamen „Narodnemu domu“ v Celju. Zidanje se bode

nadaljevalo takó, da pride stavba do jeseni pod streho. Slava! — Odbor društva „Edinost“ v Vojniku je zaključil, da ne naroči na svoje stroške nijednega na Kranjskem izhajajočega časopisa, in sicer radi nesrečne domačega prepira. To je značilno, čudno pa tudi! — Pri volitvi v okrajni zastop brezki zmagali so v I. razredu nemškularski veleposelniki z 11 glasovi proti 9 slovenskim. Vlada je Slovencev odbila 7 glasov. Ogerska volilna prosveta torej napreduje tudi čez meje. — V Ptuju je bil dne 5. t. m. shod vinogradnikov, kateri je sklicalo okr. glavarstvo. — V Ljutomeru je v mislih ustanovljenje „Sokola“. Istotam bode zidal „Schulverein“ nemško šolo s pripomočjo štajerske hranitnice in brezplačnega zemljišča.

Društvene vesti.

Poročilo

gorijske ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda pri VII. podružničnem zboru dne 31. marca 1895.

Z današnjim dnevom nastopa naša prva ženska podružnica v Gorici že sedmo leto svojega delovanja. Ker je ta družba posebno pri nas tu ob narodnosti meji velepomembna in pri sedanjih razmerah skoraj neobhodno potrebna, zato sme pa tudi biti pomembna vsaka društvena, da ji je dana prilika, storiti kaj v blaginjo in korist naše preljube domovine, v prosep sladkega nam materinega jezika. Glavna naloga te podružnice je, skrbeti za našo nežno mladino, čuvati jo pred zgrabljivimi volkovi, varovati jo, da se ne pogreze v brezmejno morje potujevanja. Tezka sicer, a zvišena naloga, ktera nam obrodí v poznejših letih tisočeren sad, saj: čegar mladina, tega je prihodnost. Zato pa, častite zhorovalke, vam prav toplo polgamo na srce, da bi tudi v prihodnje vršile tako zvesto in radovoljno svojo narodno dolžnost, kakor ste jo do sedaj, da bi stale vse za jedno, a jedna za vse, ko gre za obstanek, razvoj, razcvit in prosep družstva, da bi tudi dejanski pokazale, da smo krepke, žilave, nevstranske hčere matere Slovenije. — Da, kjer delujejo take žene, tam ni se hali propada, tam je bodočnost v naših rokah.

Naša podružnica vspeva izbornu. Zato pa se imamo zahvaliti pokroviteljem mladine, ki radodarno pokladajo darovo na žrtvenik domovine!

Pri podružničnem obnem zboru dne 25. februarja 1894. so bile voljene v načelnništvo: gospa Avgusta Santel, prvomesnica, gospa Kanceler Marija, blagajničarica, in gospica Bojana Božič, tajnica. Namestnice: gospa Ivanka Dekleva, gospa Amalija Drufova in Lavoslava Korsič. V odbor sta bili voljeni še gospje: Julija Feigel in Jospina Blazon. V preteklem društvenem letu je bilo sedem odborovih sej. Pri seji dne 28. februarja 1894. se je določilo, naj se izreče p. n. poverjenicem pismena zahvala na njihovem delovanju ter naj se spodbude k nadaljnemu navduševanju vzvišenega namena, ki ga ima pri tem naša družba v vzajemnem delovanju s podružnicami. Naprosene so bile naslednje poverjenice, ki so tudi neumorno delovale, gospe: Kristina Lokar v Mirmem, Terezija Klančič v Podgori, Furlani Karolina v St. Andrežu, Mlekuz Alojzija v Čepovanu, Kerševani Franja v Črničah in gospica Gabrijela Doljak v Solkanu. Presrečna hvala na njih trudu!

Ker je bil nameravani spored veselice preobširen in pretežak, da bi se vršil v popolno zadovoljstvo občinstva v tako kratkem času, ki je bil odmerjen do meseca decembra, zato se je določilo v seji v mesecu novembru 1894., naj se veselica odloži na spomladanski čas, kar se je tudi storilo. Veselica se je vršila dne 24. marca 1895. sijajno, kolikor v duševnem, toliko v gnotnem oziru. K sijajnemu izidu krasnega glasbenega večera se imamo v prvi vrsti zahvaliti vsemu, požrtvovalnemu pevovodji gospodu Mercinu, gospodu ravnatelju Hafnerju, ki je dovolil gospićam gojenkam, da so sodelovale; gospodu Klavžarju, gospej Tuma, gospicama Leban in Klavžar, neutrudljivim gojenkam, čitalniškimi pevcom in vsem onim, ki so pomagali, da se je koncert tako lepo vršil. Srčna hvala gospodu profesorju Santelu na prelaganju teksta, slavni „Črniški Čitalnici“, ki nam je brezplačno odstopila svoje prostore, dalje vsej oni gospodi, ki nas je s svojim pohodom počastila, ali pa v ta namen poslala darove. Prisrčno, pa odkritosrečno in prisrčno zahvala vsem p. n. sodelovalcem, udeležencem, podpirateljem in častilem naše prekoristne družbe.

Vseh veselinih dohodkov je bilo 278 gl. 56 kr. Ti so se porabili za pokritje ostalih strokov božičnice 61 gl. 20 kr., za pokritje koncertnih strokov 90 gl. 05 kr. in 100 gl. se je izročilo „Sloginim zavodom“. Ostalo je se 27 gl. 31 kr.

Za božičnico razdelilo se je v otroških vrticah v Pevni, v Podgori in Ločniku 550 kosov obleke in obuvala. Revnejši otroci dobili so tudi do 5 kosov. Tako bogato obdarovani niso bili so otroci nikoli. Mnogo darov se je nabralo med goriskimi rodoljubnimi prodajalci. Ostalo blage se je nakupilo za 114 gl. 98 kr., 40 gl. pa se je nabralo, in tako je ostalo še strokov za 74 gl. 98 kr. Bog povrni vsem darovalcem in prijateljem naše nežne mladine, ki so ob jednem tudi prijatelji naše družbe!

Slavno vodstvo povabile nas je k IX. redni skupščini družbe svetega Cirila in Metoda v Novem mestu. Naša zastopnica je bila gospa Jospina Blazon.

Podružnica šteje do danes ustanovnic 21, letnic 167, podpornic 130. Skupaj torej 317 družstvenic.

V preteklem letu je imela podružnica:

A. Dohadkov:	
1. ostanek prošlega leta	31 gl. 57 kr.
2. letnina in podpornina	157 00
3. radodarni doneski za božičnico	40
4. veselinih dohodki	278 56

Skupaj 507 gl. 73 kr.

B. Troškovi:

1. v Ljubljano se je poslalo letnine, ki znaša s poštnino	100 gl. 20 1/2 kr.
2. listovine	2 80
3. Kolaci, poštna znamke in razni mejletni troški	5 81
4. veselini troški	90 5
5. „Sloginim“ zavodom se je darovalo	100
6. dokupila za „božičnice“	114 98
7. Vodstvu sv. Cirila in Metoda se je odposlalo kot polovica pokroviteljine za podporo velikovske sole	50

Skupaj 463 gl. 84 1/2 kr. Ako odštejemo stroške od dohodkov, ostane še v blagajni 43 gl. 88 1/2 kr.

Nazadnje naj izrazimo se željo, da bi tudi za naprej tako neumorno in požrtvovalno delovale ter žele kot svoje najlepše plačilo — tisočeren sad!

V Gorici, dne 31. marca 1895.

Lavoslava Korsič zapisnikarica.

V zadnjem „Primorcu“ smo nekoliko spregovorili o tem zborovanju. Ako kdo „Sočinim“ citateljev ni čital „Primorca“, ponatisnemo tu edino le novi odbor, ki je sestavljen tako-le: predsednica Matilda grofica Attems, namestnica gospa Marija dr. Tumova; blagajničarica gospa Ivanka Dekleva, njena namestnica gospa Amalija Drufova; tajnica g. Ana Dougan, njena namestnica Marija Kanceler in Marija Fajgelj.

— Zenski podružnici sv. G. in M. v Gorici sta se darovala namesto vstopnine k veselici velec. gg. mons. Fr. Avg. Kosuta 2 gld., ravnatelj svetilca na Sv. Gori pa 5 gld. — Blagodušnica gospodoma presrečna hvala!

— Goriska možka podružnica sv. C. in M. bo imela v nedeljo 21. aprila ob 11. uri predpolodne v prostorih goriske Čitalnice svoj letni občni zbor z dnevnim redom, ki je v pravih določen. K obilni udeležbi vabi gg. družstvenike. Načelnik.

— Goriska „Čitalnica“ vabi svoje p. n. ude k izvanrednemu občnemu zboru, dne 18. aprila 1895. ob 6. uri zvečer. Dnevni red: 1. Pregled novih društvenih pravil. 2. posamezni predlogi.

— Kolesarsko društvo „Gorica“ priredi velikonočni ponedeljek izlet čez Prvačino, Dornberg, Selo in na Črničo nazaj v Gorico. Zbirališče pri konjcu (Cavallino) ob 2. pop.

— V Biljanu bo 21. t. m. posvotovalni shod o ustanovitvi „gospodarskega in vinarskega društva za Brda“. Sklicel ga je g. Ant. Jakončič v Gorici. Kaj več poročemo jutri v „Primorcu“.

— „Goriska ljudska posojilnica“ je imela v sredo ob 11. predpolodne občni zbor. Za sklepčnost zadošča 243 delezev, a bilo je zastopanih 449. Tajnikovo poročilo sprejeto je bilo brez ugovora na znanje. Enako poročilo prišlo je o društvenih računih. (Glej račun jutri v „Primorcu.“) — Ves promet znaša 150.182 gld. 17 kr. — Čisti dobiček znaša 3299 gld. 29 kr.; od tega dobe zadružniki 5% deležine, 1600 gld. se pristoje rezervnemu zalogu, 100 gld. dobje „Slogini“ zavodi; na novi račun se pripíše 44 gl. 04 kr. — V ravnateljstvo se izvolé na predlog g. dr. A. Gregorič vsi dosedajni gospodje, namreč: dr. N. Tonkli, dr. Fran Kos, Ivan Dekleva, Franjo Feršič in Andrej Gabršček. Ali g. Ivan Dekleva, veletreec v Gorici, noče spreiti izvolitve radi svojih poslov; na to se izvoli na njegovo mesto g. dr. Henrik Tuma, c. kr. sodni pristav v Gorici, g. Deklevi pa izreče zbor zahvalo na dosedanjem delovanju in ravnateljstvu, kar se zbaleželi v zapisnik. V nadzorstvo so bili izvoljeni gg. mons. Fr. Avg. Kosuta, dr. Andr. Lisjak, Anton Eržen, Valentin Kanceler in g. Ivan Dekleva. — Pri posamičnih predlogih se je izrazila prošnja, naj bi se obrestni nekoliko znižale; predsednik omeni, da spada to v področje ravnateljstva in nadzorstva, vendar more povedati, da se je o tem že vršilo posvetovanje in da se v prihodnji skupni seji o tem določi. (Skoro gotovo se letos znižajo obrestni posojilom za 1/2%). Nadalje je prišla v razgovor tudi misel o „Narodnem domu“, ali predloga ni bilo v tem pogledu, ker to je še le uprašanje prihodnosti. Ob 12 1/2 je bil zbor zaključen.

— Slov. bralno in podp. društvo v Gorici je imelo v nedeljo 7. t. m. svoj letni občni zbor v prilični dvorani Marzinijeve gostilne. Zborovanje je vodil predsednik dr. A. Gregorič, vlado je zastopal c. k. okrajni komisar B. Prinzig. Ko se je seslo potrebno število družstvenikov ob 2. uri popoldne, začne zborovanje. Društveni tajnik Jos. Musič prečita poročilo o društvenem delovanju v preteklem letu, katero vzame občni zbor z odobravnjem na znanje. — Društveni denarničar Jos. Hrovatin prečita in obirno razloži račune raznih društvenih zalogov za leto 1894. „Sočinim“ citateljem je že znano, da upravni zalog ima reserve 1670 gl. 42 kr. in domači bolniški zalog 2952 gl. 86 kr., mej tem ko je imel zunanji bolniški zalog dne 31. decembra le 15 gl. 36 kr. premoženja nasproti dolgu v znesku 189 gl. 79 kr.

Predsednik pojašnjuje uzroke te prikazni in razpravlja, kako bi se moglo temu opomoči. Pravi, da nekateri družstveniki nimajo pravega pojma o tem zavarovalnem društvu, ker menijo, da družstvenikova dolžnost je, molzi društvo, kolikor mogote, in plačevati le toliko, kolikor je siljen. Ker društvo nima zastopnikov zunaj mesta, se to lahko godi. Tako je prišlo, da zunanji družstveniki, katerih je približno toliko, kolikor domačih, so dobili podpore 1048 gl. 88 kr., mej tem ko domači, katerih je, kakor rečeno, skoro toliko, kot zunanjih, so dobili le 400 gl. 32 kr.

Po mnenju predsednikom bi se dalo priti tej neprilnosti v okom s tem, da se osnujejo v okolici podružnice, katere naj

same sprejemajo doneske svojih podružničarjev ter nadzorujejo svoje bolnike. Tako bi zavarovalnici bolj redno plačevali in podporo bi dobivali le tisti, ki so je v resnici potrebni in vredni po določbah društvenih pravil. Vsaka podružnica bi imela svoj poseben račun in svoj zalog v mejah obstoječih določb.

Denarničar Jos. Hrovatin se je popolnoma strinjal s tem nasvetom ter je priporočal, naj bi se napravljali izleti v okolico, pri katerih bi se družstvenikom pojašnjeval ta načrt ter pripravljala tla, da se izvede ta misel. Društvenik Kar. Prinčič pohvali to misel, s katero se popolnoma ujema, ter priporoča, naj bi se napravljali izleti tudi v take kraje, kjer do zdaj društvo ne šteje se družstvenikov, a kjer se pripravljajo, da bi ustanovili podporna društva, kakor je gorisko. Meni, da ni veliko upanja, da bi se jim dovolila nova društva, mej tem ko bi kot podružničarji grškega društva večinom dosegli to, kar želijo. Poudarja pa, da v takem slučaju treba najprej govoriti in porazumeti se s snovatelji novih društev in potem se le napraviti izlet.

Zbor je pritrjeval taj misli in novemu odboru je pridržano, da o tem dalje razpravlja ter da ukrene, kar spozna kot potrebno.

Na to se potrdijo predloženi računji soglasno tako, kakor jih je odbor predložil. Enako se potrdi proračun za leto 1895.

Predsednik naznani, da promemba §. 28. društvenih pravil, sprejeta pri občnem zboru dne 1. aprila 1894., ni bila potrjena od strani vlade, ter prvi, da odbor ne stavlja nikakega predloga v tem oziru. Ostanejo torej veljavna pravila, ki so bila sprejeta pri občnem zboru dne 28. maja 1893.

Društvenik Iv. Hovanak stavi dva predloga. 1. Društveni odbor naj skrbi, da se bo brula na god sv. Cirila in Metoda, društvenih patronov, ako pride ta god na nedeljo, sicer pa v nedeljo potom, sv. maša za vse žive in mrtve družstvenike, in naj naznani to družstvenikom s posodnim vabilom o pravem času. 2. Društvo naj se udeleži z zastavo procesije sv. Resnjega Telesa. Oba predloga sta se po kratkem predsednikovem pojašnilu sprejela soglasno.

Kot list, v katerom so bode razglasila vsa društvena naznanila, posebno vabila k občnim zborom, določi se tudi za tekočo leto „Soča“. — Izreklo se je zahvala odstopivšemu odboru, posebno predsedniku, denarničarju in tajniku ter društvenima zdravnikom. Na to je sledila volitev novega odbora.

Predsednikom je izvoljen dr. A. Gregorič; odborniki: Carl Ferd., Cvetožnik Milha, Fon Anton, Kopac Jernej, Lodalj Lenard, Prinčič Karol, Reja Janez, dr. Alekaj Rojle, Saligaj Valentin, Tomažič Josip; namestniki pa: Bajt Janez, Dražček Peter, Običič Anton. Kot pregledovalec računov so bili izvoljeni: Jakončič Anton, dr. Fran Kos in Sivec Franje; kot razsodniki pa: Eržen Anton, Feršič Franjo, Kavčič Janez, Muzič Anton in Prost Ivan.

S tem je bil končan dnevni red in predsednik zaključil občni zbor ob 5. uri. Navzoči družstveniki so pa se skladali za „Narodni dom“, ki naj bi se zidal v Gorici. Blagajničar Jos. Hrovatin je v imenu drugega družstvenika sprožil to misel ter skrbel, da se je začela dejanski izjaviti.

— Učiteljsko društvo za goriski okraj* bode zborovalo v Sempas dne 18. t. m. ob 9. uri dopoldne. — Dnevni red: 1. Sklepi občnega zbora dne 7. marca t. l. in njih izvršitev. — 2. Posamezni predlogi in nasveti. — K obilni udeležbi vabi zelo ujudno odbor.

— Tolminska Čitalnica* vabi k besedi, katero priredi dne 15. aprila 1895. v dvorani gosp. Iv. Gabrščka po nastopnem sporedu: 1. Godba: a) L. Schlegel; „Dunajske lastovke“, korcaonica, svira septet; b) A. Labitzky; „V gorski krčmi“, idila, svira kvintet. 2. Nagovor g. društvenega predsednika. 3. Pesen: A. Hajdrih; „Na boj“, poje možki zbor. 4. „Ena se mora omožiti“. Veseloliga v enem dejanju. 5. Godba: V. Parma; „Pozdrav Gorenjski“, valček, svira septet. 6. Pesen: H. Volarič; „V noči“, poje mešani zbor. 7. Pesen: „Savica“, poje četverglasni ženski zbor. 8. Deklamacija: S. Gregorič; „Nevesta“, deklamuje gg. Fon Rozalka. 9. Pesen: H. Volarič; „Gospodov dan“, poje mešani zbor. 10. „Eno uro doktor“, burka v enem dejanju. 11. Pesen: A. Nedved; „Na tujih tleh“, poje dvoglasni ženski zbor s spremljevanjem sepeleta. Po besedi prosta zabava. Med sporedom in pri zabavi bo sviral tolminski septet na lok. Začetek ob 8. uri zvečer. Ustopenina 25 kr. — Ker je čisti dohodek namenjen v pokritje strokov novega društvenega odra, se radodarnosti ne stavijo meje. K mnogobrojni udeležbi vabi ujudno čitalnični odbor.

— Narodna Čitalnica* v Kobaridu vabi k besedi, katera bode dne 15. aprila 1895. ob 8. uri zvečer v dvorani g. Koch-a. Spored: 1. Laharnar; „Pozdrav“, možki zbor. 2. Gregorič; „Jestejeva prazna“, deklamacija. 3. Sattner; „Opomin k petju“, možki zbor. 4. Saligaj govor. 5. Sattner; „Nazaj v planinski raj“, možki zbor. 6. „Dva gospoda pa eden sluga“, saloigra v 1 dejanju. 7. Vilhar; „Ludnica“. Ustopenina 20 kr., sedež 10 kr. več. (Ustlop otrokom prepovedan). Po veselici ples; ustopenina 60 kr. K obilni udeležbi vabi odbor.

Knjizevnost in umetnost.

— „Knjižnica za mladino“. — „Slov. Narod“ je priobčil zelo laskavo oceno zadnjega Funtkovega snopiča tega knjižnevnega podjetja. Razne sodbe smo že slišali, a vse soglašajo v tem, da izvirne Funtkove pesmi so se lepše nego prelozene basni.

— „Kazipot“. — V eni prihodnjih številki objavimo ves obseg (kazalo) te važne knjige. Razposlali smo okrožnice, ki vabi na naročbo, a prično romajo nazaj v Gorico. In vendar, cena 1 gld. 30 kr. nizka za

